

ROVVILTNEMNDA I REGION 2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Sak 20/2016 Kvotejakt på gaupe i 2017

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Lov 19. juni 2009 nr 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Lov 29. mai 1981 nr 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven)
- Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 – Sør-Norge, vedtatt 18. november 2013.
- Stortingets rovviltforlik av 17. juni 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011))
- NINA Rapport 1280 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016*
- Rovdata og Viltskadecenter - Rapport nr. 2 2016. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. *Bestandsovervåking av gaupe i 2016*
- Innspill til Rovviltnemnda angående kvotejakt på gaupe vinteren 2017 – Anmodning om endring av jaktområde for Seljord kommune.

Overvåkingsrapporter finnes på <http://www.rovdata.no/Rapporter.aspx>

Saksframlegget er drøftet og framlagt i samråd med øvrige fylkesmenn i rovviltregionen.

Sekretariatet anbefaler at det åpnes for kvotejakt på gaupe med en samlet kvote på åtte dyr fordelt fra jaktstart på tre, alternativt to områder. Det foreslås sammenslåing av tidligere jaktområder, men ingen grensejusteringer for øvrig.

Hunndyrkvoten anbefales begrenset til to voksne dyr. Dette vil ventelig gi en økning i bestanden mot målet på 12 årlige ynglinger før jakt i 2018. Kvoten begrunnes med at:

- regionen har en bestand som ligger under bestandsmålet (før jakt 2016)
- prognosen for bestandsutviklingen etter sist års avgang tilsier en ytterligere reduksjon av bestanden (bestand før jakt i 2017)
- det er lokalt fortsatt tap av sau på utmarksbeite, men antall påviste skadetilfeller med gaupe som tapsårsak viser også i år nedgang regionen sett under ett.

Med grunnlag i bestandssituasjonen anbefales ikke kvotefri jakt i prioritert beiteområde («buffersonen») i deler av Aust-Agder fylke. Ordningen med at familiegrupper er unntatt fra kvoten i en begrenset periode fra jaktstart foreslås videreført.

Saksopplysninger

Rovviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til sin myndighet til å fatte vedtak (Rovviltforskriften § 7).
2. Vurdere kvote og bestemmelser for jakt på gaupe (Rovviltforskriften § 11 og lovkapittel II i naturmangfoldloven).

Hjemmelsgrunnlag

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, jamfør Innst. S. nr. 174 (2003-2004), ble det vedtatt et nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger i Norge, hvorav tolv i region 2.

Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe etter forskriften § 11 når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte målet for regionen. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for gaupe baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Det er dataene fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt* som skal legges til grunn.

Kvotejakt på gaupe er en ordinær jakt etter viltloven § 9, jamfør naturmangfoldloven § 15 (*forvaltningsprinsippet*) og § 16 (*høsting av vilt- og lakse- og innlandsfisk*), og arten skal forvaltes og sikres som levedyktig bestand, men kunne reguleres ved å høste overskuddet gjennom jakt.

1. Om myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe

Sekretariatets vurdering

Rovviltnemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte vedtak. Vurderingen skal baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt*, jamfør forskriften § 7. Av rapporten "Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016" (NINA Rapport 1280) framgår det at gjennomsnittet av dokumenterte ynglinger av gaupe i perioden 2014-2016 er 14,0 ynglinger i region 2 (2014: 16,5, 2015: 16 og 2016: 9,5). Dette innebærer at gjennomsnittet for de siste tre år ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet.

Rovviltnemnda har derfor myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe for 2017, jamfør rovviltforskriften §§ 7 og 11.

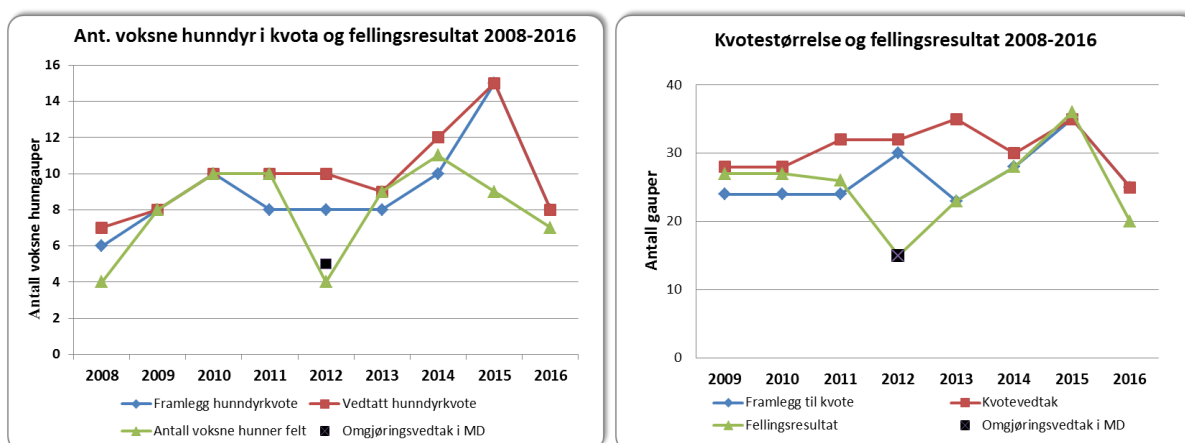
2. Fastsettelse av kvote og bestemmelser om kvotejakt på gaupe i 2017

Vedtak om kvotejakt skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jamfør rovviltforskriften §§ 3 og 6. Det er sekretariatet, jamfør forskriften § 5, som skal legge til rette et godt beslutningsgrunnlag for den regionale rovviltnemnda.

I vurderingen av om det skal åpnes for jakt skal det gjøres en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtaket vil øke jo nærmere en er bestandsmålet.

Vedtak om kvote skal avgrense jaktområdet, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuelt fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt gi nærmere vilkår for gjennomføring av kvotejakta i samsvar med regional forvaltningsplan. Jakttidsrammen er 1. februar til og med 31. mars. Rovviltnemnda kan fastsette en kortere jakttid dersom særlige forhold tilsier det, men ikke utvide jaktperioden.

Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote dersom nye opplysninger tilsier det.

Figur 1. Kvotestørrelser og fellingsresultat (ekskl. uttak i kvotefritt område) ved kvotejakt på gaupe i Region 2 Sør-Norge i perioden 2008 – 2016. (Kilde: Rovbase/FM-Buskerud)

2.1 Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 skal ligge til grunn som en integrert del av beslutning om eventuell kvote, jmfør § 7. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 skal trekkes inn i den skjønsmessige vurderingen. Det samme gjelder § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 om kostnadene ved miljøforringelse anses ikke relevant fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jmfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jmfør også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Naturmangfoldloven § 16 slår fast at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det at det skal legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstings-tradisjon i området og på skade som arten gjør. Ved kvotevedtakene har det vært vanlig å fastsette og styre kvote og områdeavgrensning i forhold til tap av sau, jmfør forvaltningsplanen og tidligere vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen.

Rovviltnemndas vedtak skal basere seg på kunnskap om artenes bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at all relevant eksisterende kunnskap skal legges til grunn, jmfør naturmangfoldloven § 8. I den forbindelse vises det til *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt* og beskrivelsen av bestandssituasjonen for gaupe, sist ved NINA Rapport nr. 1280 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016*.

2.2 Om kvotejakt i Forvaltningsplan for rovvilt i region 2

Gjeldende forvaltningsplan (2013) gir føringer om kvotejakt og i kapittel 7.2 heter det:

- *Kvote for gaupe skal være et aktivt virkemiddel for å regulere bestanden i forhold til bestandsmålet. Rovviltnemnda vil årlig (november året før) vurdere kvote for jakt på gaupe slik at bestanden forvaltes på bestandsmålet. Kvotejakt kan iverksettes når bestandsmålet for regionen er nådd. Kvotestørrelsen tilpasses bestandsnivået og fordeles til hensiktsmessige jaktområder ut fra beitebruk (sau), tapsforhold (sau) og påvist bestandsforhold (fordeling av familiegrupper), og på en slik måte at bestandsmålet primært nåes innen forvaltningsområdet (skravert område).*

Videre framgår det i omtalen av buffersonen (prioritert beiteområde) at:

- *Kvotejakt på gaupe skal være et aktivt virkemiddel.*
- *Kvotefri jakt skal vurderes og være et normalt tiltak når bestandssituasjonen tilsier det.*

Nærmere føringer for kvotejakt og kvotefri jakt framgår av forvaltningsplanen kapittel 7.7, blant annet at:

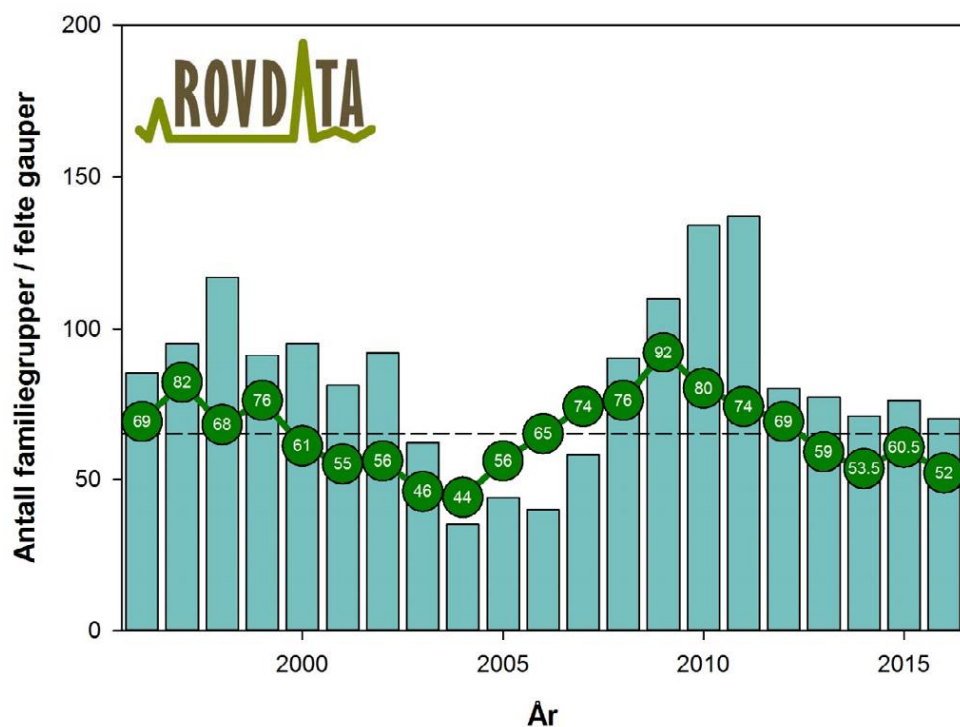
- *Kvoten skal fastsettes og fordeles ut fra skadebildet på husdyr. For å sikre at bestanden når bestandsmålet påfølgende år, skal det normalt settes en begrensning i antall voksne*

hunngauper eldre enn ett år som kan felles i regionen. Det skal årlig vurderes tiltak for å sikre best mulig uttak, herunder å unnta familiegrupper som opptrer i lag fra tillatelsen, differensiert jaktstart og andre aktuelle tiltak som kan bidra til best mulig måloppnåelse.

- Som en videreføring av gjeldende ordning skal det når bestandssituasjonen tilsier det, opprettholdes kvotefri jakt på gaupe i kommunene Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornes og Bygland i Aust-Agder.

2.3 Bestandssituasjonen nasjonalt og i Skandinavia

I 2016 er det estimert 52 familiegrupper på landsbasis, som tilsvarer en bestand på 310 dyr i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2016 og før reproduksjonssesongen. Dette er en nedgang i forhold til året før (13 %), og fjerde år på rad gaupebestanden er under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ungekull.

Figur 2. Antall familiegrupper av gaupe på landsbasis før jakt (sirkler) og uttak av gaupe (stolpe-diagram) i perioden 1996–2016. Den stiplede linjen angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Antall familiegrupper i 2014-2016 er ikke direkte sammenlignbart med tidligere år, da overvåkingemetodikken er endret i forbindelse med samordningen med Sverige. (Fra NINA Rapport 1280)

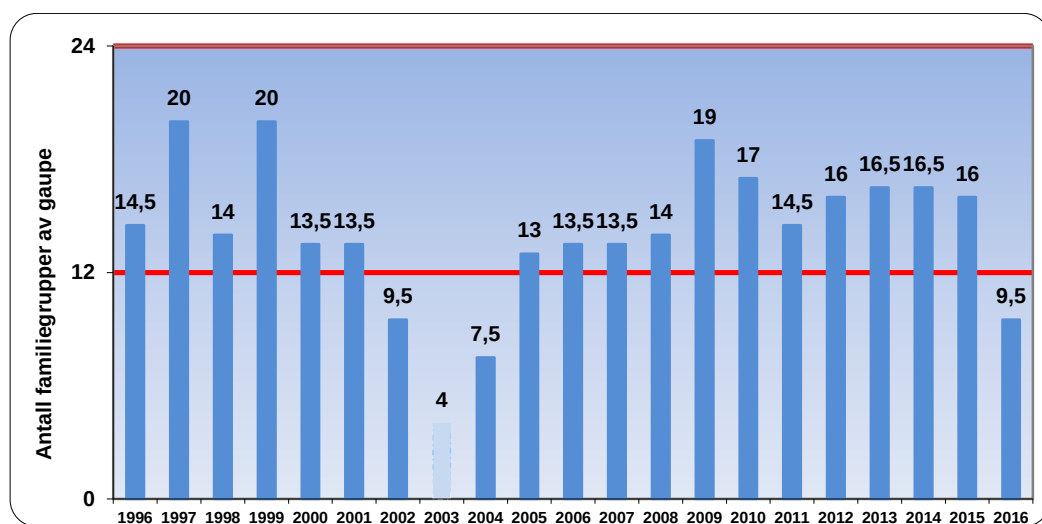
I naboregion 3 (Oppland) ble det registrert 3,5 familiegrupper i 2016 (en delt med region 2) (mål om 5 ungekull), alle i gaupesonen mot region 2 (Buskerud). Naboregionen i øst (region 4 Akershus, Oslo og Østfold) fikk påvist 1,5 gruppe (mål om 6 ungekull), ingen mot region 2. Se kart i figur 4 på side 7.

I 2016 er det påvist 273,5 familiegrupper i Skandinavia (en felles med Finland). Dette er en økning på 41 familiegrupper fra året før. Økningen skyldes veskt i den svenske delen bestanden der det er nå registrert 221,5 familiegrupper. Samlet sett tilsier de påviste familiegruppen en bestand på 1624 gauper (95 % CL = 1367-1881).

2.4 Bestandssituasjonen i region 2

I rovviltregion 2 var gaupebestanden tilsynelatende stabil over flere år i første halvdel av 2010-tallet (15-17 familiegrupper). I 2016 var bestanden sterkt redusert og var med 9,5 registrerte familiegrupper under bestandsmålet for første gang siden 2004. Antall familiegrupper er nå godt under bestandsmålet og tilsvarer ca. 55 dyr i regionen, se figur 3 og tabell 1 på neste side.

Det er påvist familiegrupper i Buskerud, Telemark og Aust-Agder i 2016 (født 2015). Fra året før er antall familiegrupper redusert merkbart i både Buskerud (50 % nedgang) og Telemark (43 % nedgang). I Vestfold ble det ikke påvist ungekull, mot 0,5 året før (delt med Telemark).

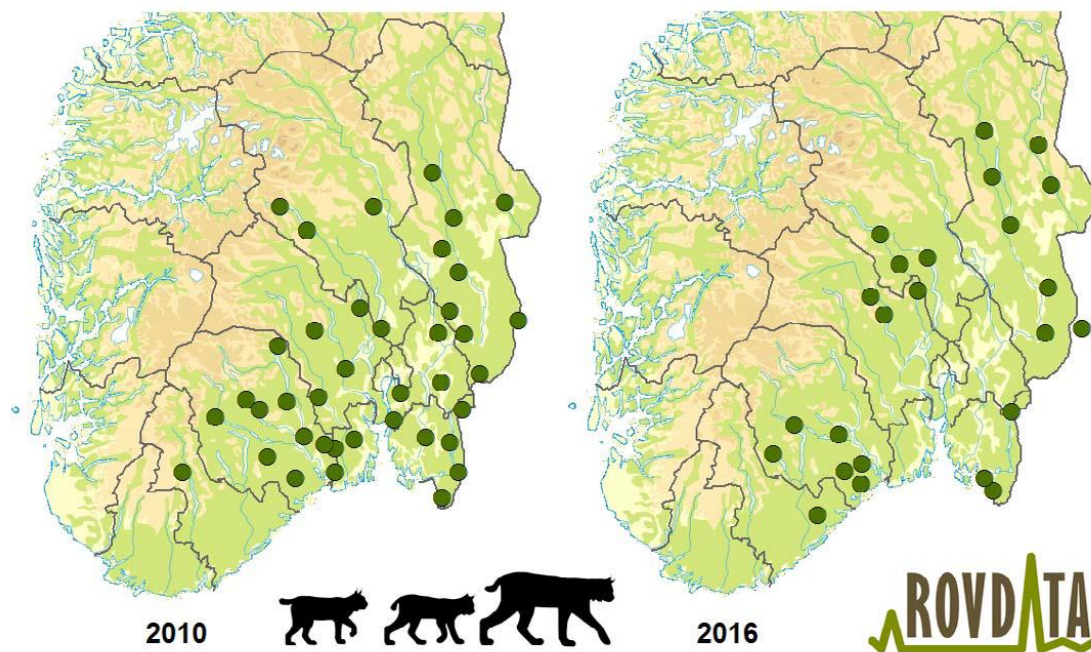

Figur 3. Registrerte familiegrupper av gaupe i Region 2 Sør-Norge 1996 – 2016. Mål om antall årlige ungekull er 12 (vannrett linje) (fra 2005). (Kilde: Rovdata / NINA)

Tabell 1. Antall familiegrupper av gaupe i region 2 siste tre år (2014-2016) og tre-års gjennomsnitt i perioden, kjent avgang av voksne hunngauper etter kvotejakt i 2016.

Kilde: *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (Rovdata/NINA Rapport 1280) og Rovbase.*

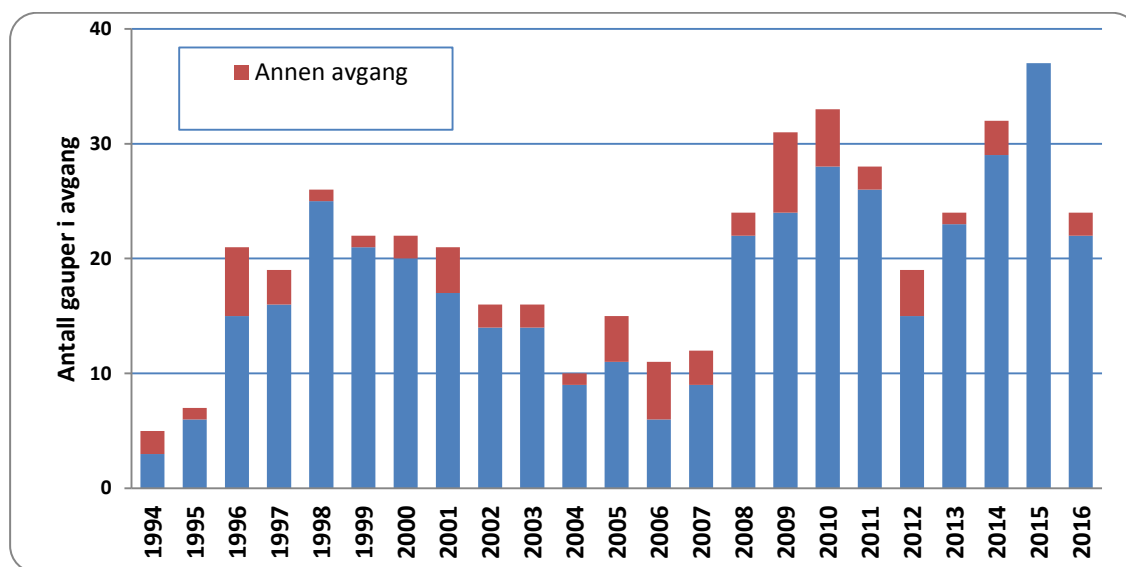
	2014	2015	2016
Aust-Agder	1	0	1
Telemark	9,5	10,5	6
Vestfold	0,5	0,5	0
Buskerud	5,5	5	2,5
Region 2	16,5	16,5	9,5
Gjennomsnitt for siste 3 år	16,3	16,3	14,0

Figur 4. Fordelingen av familiegrupper i 2016 (født i 2015) i Sør-Norge (til høyre) sammenlignet med 2010. (Fra NINA Rapport 1280)

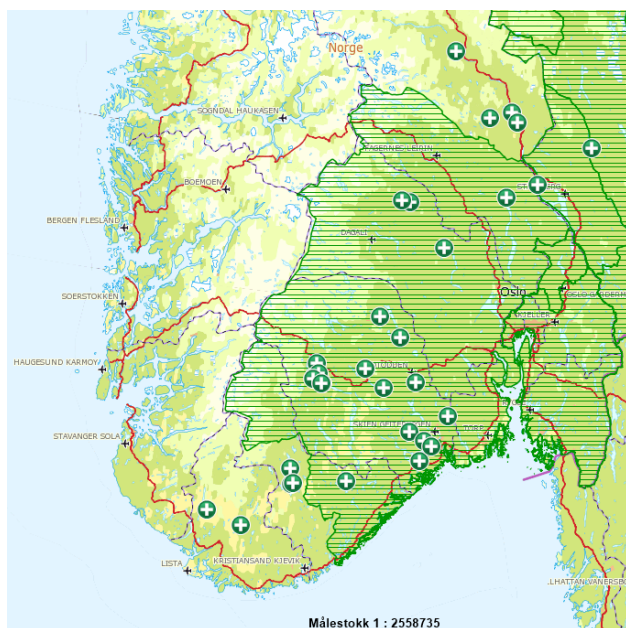
2.5 Kvotejakt og annen avgang av gaupe i region 2

Erfaringene viser at kvotejakt på gaupe er et effektivt forebyggende og bestandsregulerende virkemiddel. Et betydelig antall dyr (376) er felt siden jakta ble kvoteregulert i 1994 (figur 5).

Figur 5. Avgang av gaupe i region 2 i perioden 1994-2016. (Kilde: Rovbasen 2.11.2016)

I 2016 ble 20 gauper felt eller belastet kvoten. I tillegg ble det felt tre dyr i området med kvotefri jakt i Aust-Agder. Under jaktperioden ble det registrert en avgang på i alt åtte voksne hunner og 14 voksne hanner. Kvoten var fordelt på sju jaktområder, og det ble felt dyr i fem av disse. Se oversikt i tabell 2 på neste side. I region 1 (Vestlandet) og 3 (Oppland) ble det felt i alt tre dyr (voksne hanner) i områder opp mot region 2 (figur 6).

Figur 6. Gauper felt i Sør-Norge under kvotejakt i 2016. Kilde: Rovbasen
Skraivering viser områder prioritert yngelområde for gaupe nedfelt i forvaltningsplanene for rovvilt.

Etter avsluttet kvotejakt i 2016 er det per 27. oktober registrert én irregulær avgang da en voksen hunn ble påkjørt og drept i Vrådal, Kviteseid kommune i Telemark (15.10.2016).

Som et ledd i en dynamisk arealsonering og tiltak for å forebygge tap av sau på beite er kvotene i regionen blitt fordelt mellom ulike jaktområder, i alt sju i 2016, se tabell 2 og kartvedlegg 3. I tillegg ble det åpnet for kvotefri jakt i deler av Aust-Agder ("bufferzonen" mot rovviltregion 1). Utviklingen i kvoter og antall felte gauper de siste seks årene framgår i figur 1 på side 3.

Tabell 2. Resultat for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2016*

Jaktområde	Fylke	Delkvote	Hunndyr- kvote*	Tilleggs- kvote*	Felte dyr				Felt i alt
					Voksne		Unger		
					Hanner	Hunner	Hanner	Hunner	
A	Buskerud	3	4*		2	1			3
B	Buskerud	1							0
C	Buskerud	4							0
D	Vestfold, Buskerud,	3	4*		2	1			3
	Telemark								
E	Telemark	5	4*		3	2			5
F	Telemark	6			4**	1	1		6
G	Aust- Agder, Telemark	3	4*		1	2			3
H	Aust-Agder	Kvotefri	Kvotefri		2	1			3
Region 2 kvoteområde					12**	7	1	0	20
Felt i Region 2 totalt					14	8	1	0	23

*) Totalkvoten var på 25 dyr, hvorav åtte hunndyr eldre enn ett år fordelt likt på to fellesområder. Ett dyr (voksen hann) i E er trafikkdrept og belastet kvoten.

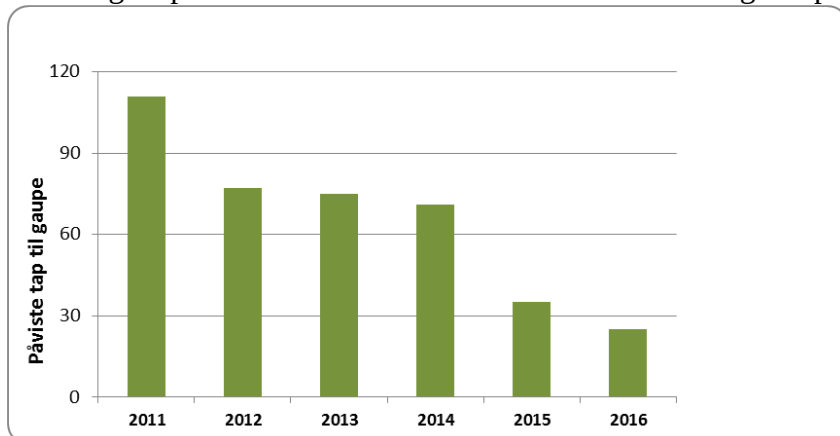
**) Kjønn og alder ukjent på ett påskutt, men ikke gjenfunnet dyr. Er belastet kvoten.

2.6 Skadeomfang og tapsutvikling i region 2

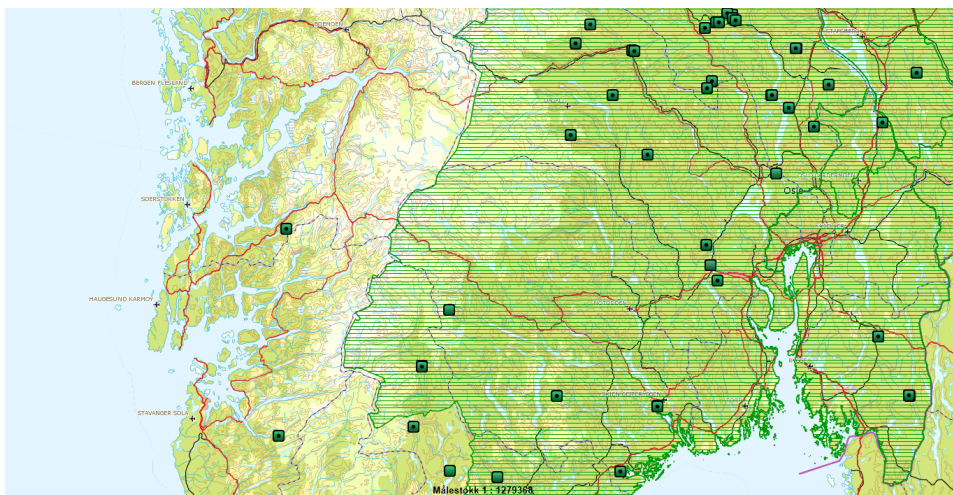
Skadeomfang og tapsutvikling kan illustreres ved ulike data. Normalt vil en kunne forvente at skadedokumentasjon gir det mest objektive bilde av hvilket skadetrykk gaupe representerer i de ulike delene av regionen og derav utviklingen over tid.

Figur 7 viser oversikt over utviklingen i antall undersøkte skadetilfeller i regionen i perioden 2011-2016 der Statens naturoppsyn har konkludert med at gaupe er sannsynlig tapsårsak (dokumentert eller antatt). Se også tabell 3 side 10.

Trenden er entydig med reduserte skader sjette året på rad. I 2016 er det (per 2. november) registrert i alt 25 antatte og dokumenterte gaupeskader i regionen, en nedgang på 29 % fra i fjor og hele 70 % fra 2014. Det er det lavest antall registrerte skadetilfeller med gaupe som årsak i regionen siden dokumentasjonsarbeidet startet ved innføringen av erstatningsordningen i 1992/1993. Flest tilfeller blir gjenfunnet i Buskerud (56 % av tilfellene i 2016). Geografisk fordeling av påviste skadetilfeller i 2016 vises i kartet i figur 9 på neste side.

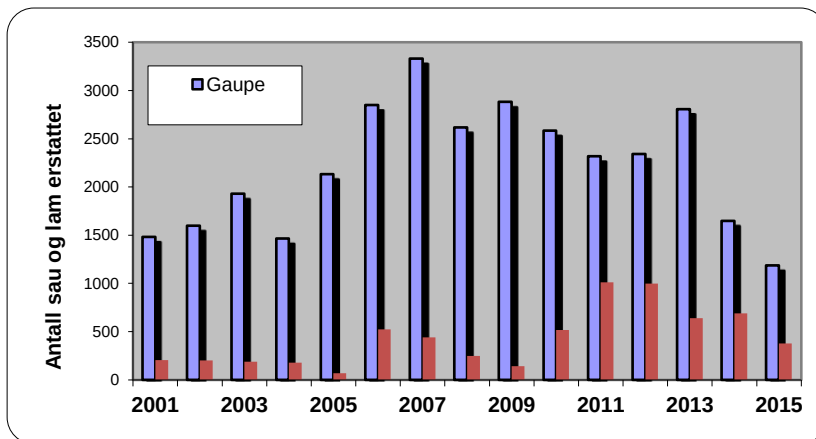
Figur 7. Antall sau og lam som er gjenfunnet og feltundersøkt i rovviltregion 2 i perioden 2011 – 2016 der konklusjonen er dokumentert eller antatt gaupeskade (Kilde: Rovbase 2.11.2016).

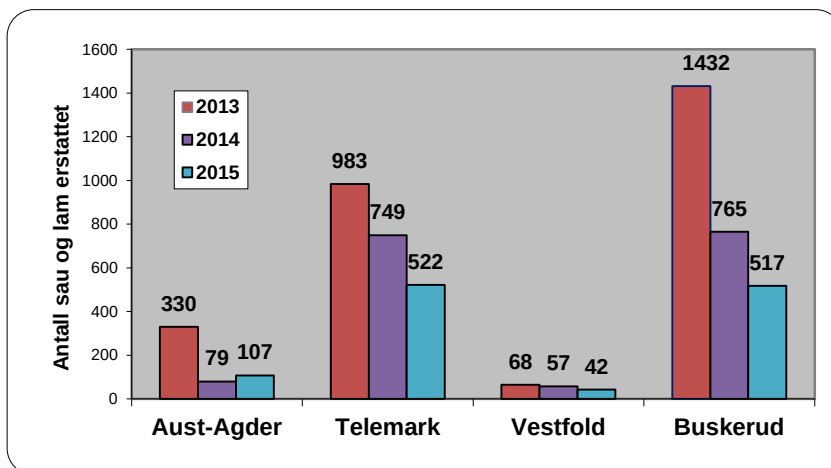
Figur 9. Påviste gaupeskader på sau i Region 2 (n=25) og i tilgrensende områder i 2016.

Kilde: Rovbase (2.11.2016). (Skravert område=gaupeprioritert område i hht. regionale forvaltningsplaner).

Antall sau og lam som årlig erstattes som tapt til gaupe varierer. I figur 10 på neste side vises antall sau og lam som er erstattet av fylkesmennene som tapt til hhv. gaupe og uspesifisert rovvilt i perioden 2001-2015. I figur 11 er tilsvarende vist fylkesvis i perioden 2013-2015. De langt fleste dyra erstattes i Buskerud og Telemark. Antall sau erstattet var på sitt høyeste i 2007, mens en må tilbake til 1990-tallet for å finne et lavere antall erstattede tap til gaupe enn i fjor. Oversikt over antall sau og lam som erstattes etter beitesesongen 2015 vil ikke foreligge før seinere. Søknadsfristen var 1. november.

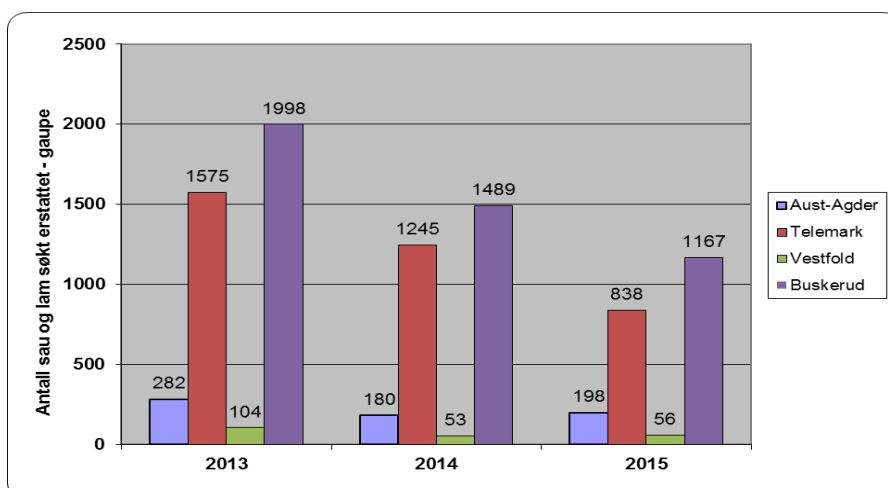

Figur 10. Antall sau og lam erstattet som tatt av gaupe og som uspesifisert fredet rovvilt i region 2 i perioden 2001-2015 (Kilde: Rovbase).

Figur 11. Antall sau og lam erstattet som drept av gaupe i de enkelte fylker i region 2 i perioden 2013-2015 (Kilde: Rovbase).

For å få en viss oversikt over tap av sau og lam tapt på utmarksbeite i 2016, er det i tillegg behov for å se på årets omfang og utvikling i antall sau og lam søkt erstattet som tap til gaupe. Søknadsfristen var 1. november, men fullstendig oversikt foreligger ikke. Dette vil bli presentert under Rovviltnemndas møte. Antall sau og lam søkt erstattet som tapt til gaupe i regionen i perioden 2013-2015 er vist i figur 12.

Figur 12. Antall sau og lam søkt erstattet som drept av gaupe i region 2 i perioden 2013-2015. Kilde: Rovbase.

Fullstendig oversikt over årets beitesesong fra beite- og sankelag foreligger ikke, men foreløpige i tilbakemeldinger så langt tilsier at det har vært et rolig år over hele regionen med hensyn til gaupe.

2.7 Prognose for bestandsutvikling

Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2016 og kjent uttak av voksne hunndyr har NINA beregnet framtidig bestandsutvikling (prognose) for landet som helhet og for den enkelte rovvilt-region. Se tabell 3.

Tabell 3. Prognose for antall familiegrupper i Norge og i rovviltregion 2 i 2016 (med 75 % usikkerhetsintervaller), og sannsynligheten for at antallet vil være mindre i 2016 enn de nasjonale bestandsmålene. Prognosene er gitt på bakgrunn av tilgjengelig informasjon etter kvotejakt 2016. Irregulær avgang (påkjørslar, skadefelling etc.) i ettertid er ikke medregnet.

Kilde: Rovdata/NINA Rapport 1280.

	Bestandsmål	Antall fam.grupper påvist i 2016	Prognose for ant. fam.gr. i 2016 (75 % CI)	Sannsynlighet for at bestanden er under nasjonalt mål i 2017
Norge	65	52	54 (45-63)	92 %
Region 2	12	9,5	8,6 (5,5-12,2)	86 %

Prognosen tilsier at det er stor sannsynlighet for at bestanden i region 2 fortsatt vil være under bestandsmålet før jakt i 2017. For landet som helhet tyder prognosen på at bestanden før vinterens jakt vil øke litt sammenlignet med året før, men fortsatt ligge under det fastsatte bestandsmålet.

Videre har NINA på landsbasis beregnet antall familiegrupper før jakt i 2017 basert på ulike scenarioer for uttak av voksne hunndyr under jakta i 2017. Gitt en bestandsstørrelse etter prognosen på 54 familiegrupper i 2017 (som er nær registrert bestand i 2016), gir modellen størst sannsynlighet for å havne på det nasjonale bestandsmålet før jakta i 2018 med et uttak på under 15 voksne hunngauper i 2017.

2.8 Kvotejakt i øvrige regioner i 2017

Tabell 4. Vedtatte kvoter for gaupejakt i 2017 i øvrige regioner. Kilde: [Miljøvedtaksregisteret](#) per 2..11.2016.

Region	Kvote	Voksne hunner	Merknad
3 Oppland	5 (3 fra jaktstart)	2	Tre jaktområder. Gaupeprioritert område (grenser til region 2/Buskerud) utgjør ett jaktområde. Reg. er under best.mål.
6 Midt-Norge	21 (+ 4 i reserve)	4 (+ 2 i reserve)	Kvotefri jakt i deler av Møre og Romsdal. Hunndyrkvote gjelder kun i gaupeprioriterte omr. Reg. er over best.målet.

2.9 Sekretariatets vurdering

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften ligger til grunn for tilrådingen. Videre legger sekretariatet til grunn føringer i gjeldende forvaltningsplan.

Rovviltforskriften § 7 annet ledd regulerer hva Rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

"Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes."

Videre skal Rovviltnemnda legge prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, jamfør § 7. Av § 8 første ledd framgår det at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om blant annet arters bestandssituasjon, samt effekten av påvirkninger. Videre skal forvaltningen legge vekt på erfaringsbasert kunnskap, jamfør § 8 siste ledd. Sekretariatet har i sitt saksframlegg lagt til grunn eksisterende kunnskap om gaupe. Gjennom statusrapporter fra Rovdata (det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt) og annen informasjon om overvåking av og forskning på gaupe er det svært god kunnskap om gaupebestanden. Det er også lagt til grunn erfaringer med forvaltningen av og utviklingen i gaupebestanden regionalt. Kravet i naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget anses derfor oppfylt.

Gjennom dette kunnskapsgrunnlaget foreligger det også betydelig kunnskap om den samla belastningen som gaupebestanden blir utsatt for, jamfør naturmangfoldloven § 10. Avgangen av gaupe ut over naturlig dødelighet skjer i all hovedsak gjennom ordinær jakt regulert med kvotebegrensninger.

Regionen har over lang tid og fram til 2016 ligget over bestandsmålet, men er nå under. Redusert bestand har vært ønskelig, og kvoter har fram til i dag vært satt med mål om å nå ned til bestandsmålet. Gaupas økologi (variasjoner i reproduksjon og størrelse på leveområder) og dagens metodikk ved bruk av avstandsregler, tilsier at antall familiegrupper kan under- eller overestimeres avhengig av om bestanden er i vekst eller i nedgang. Tettheten av gaupe påvirker arealbruken (leveområdestørrelsen) til både hann- og hunngauper, noe som påvirker bestandsvurderingene basert på avstandskriterier. Forvaltningen (kvotene) vil derfor kunne være noe i etterkant («forsinket») i forhold til dette, samtidig som kravet til presisjon øker jo nærmere bestandsmålet gaupa forvaltes. I praksis er det ikke mulig å holde gaupebestanden stabilt over tid på bestandsmålet.

Ut fra foreliggende kunnskap om bestand og bestandsutvikling (2016), siste års kjente avgang og prognoser for videre utvikling, er det grunnlag for et betydelig redusert uttak i 2017. Sekretariatet legger i sin vurdering vekt på naturmangfoldloven § 5, men også veid dette opp mot andre samfunnsinteresser etter lovens § 14. Under forutsetning av at det sannsynliggjøres at bestanden etter neste yngling oppfyller det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jamfør rovviltforskriften § 7 og naturmangfoldloven § 10, anser sekretariatet at det er forsvarlig å åpne for et forsiktig uttak av gaupe i regionen i 2017. Erfaringer tilsier også at bestanden raskt kan bygge seg opp ved forsiktig uttak.

Gaupebestanden før jakt i 2016 er den laveste siden 2004 både nasjonalt og i region 2, og er godt under fastsatte mål. På tidligere møter (2015) mellom Klima- og miljødepartementet og rovvilt-nemndene har statsråden vært tydelig på at kvotene samlet sett må reduseres. For å oppnå bestandsmålet nasjonalt har Rovdata (NINA Rapport 1280) beregnet at det totale uttaket av voksne hunngauper må være under 15 i 2017. Den regionale kvoten bør vektlegge dette, og samtidig ta høyde for kjent irregulær avgang.

Naturmangfoldlovens ”føre-var-prinsipp” i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter sekretariatets syn er kunnskapsgrunnlaget godt, og det legges derfor liten vekt på naturmangfoldloven § 9.

Sekretariatet mener at kvoten bør fastsettes med sikte på å nå det regionale bestandsmålet. Avskytingen sist år (2016) og kjent irregulær avgang vil ventelig gi ytterligere bestandsreduksjon. Prognosen for bestanden før jakt i 2017 med grunnlag i tilgjengelig informasjon etter jakta i 2016, tilsier 9 (8,6) familiegrupper i 2016 (usikkerhetsintervall på mellom 5,5-12). Det innebærer en overveiende sannsynlighet for at bestanden fortsatt vil ligge under fastsatt bestandsmål før jakt i

2017. I tillegg er det kjent en avgang på ei voksen, eldre hunngaue (uten årsunger) i høst (oktober).

En prognosemodell kan anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en mest mulig stabil bestand. For landet som helhet har NINA beregnet at en kan høste 0,43 voksne hunndyr per registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabil bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en tilsvarende kan høste 1,27 gauper per registrerte familiegruppe. Når bestanden ligger rundt målet på 12 familiegrupper gir modellen et estimert totaluttak på 15 gauper, hvorav 5 voksne hunndyr, for å holde en stabil bestand i vår region.

For å holde bestanden stabil tilsier modellen etter anslått bestand før jakt i 2017 (8,6 familiegrupper), et uttak på 11 gauper ($8,6 \cdot 1,27 = 10,9$), hvorav fire ($8,6 \cdot 0,43 = 3,7$) voksne hunner. Denne type beregninger har imidlertid en viss usikkerhet som øker ved vurderinger på regionalt nivå. Erfaringene tilsier også at når bestandsreduksjonen først inntreffer vil dette kunne skje raskt og relativt omfattende, jamfør nåværende bestandsutvikling og den vi registrerte både regionalt og nasjonalt i begynnelsen av 2000-tallet (figur 2 side 5 og figur 3 side 6).

I tabellen under (tabell 5) er det angitt beregnet uttak som forventes å gi en tilnærmet stabil bestand for de ulike bestandsstørrelsene (antall familiegrupper).

For å øke bestanden opp til bestandsmålet, må kvoten være lavere enn det som i tabellen er angitt for å stabilisere bestanden.

Tabell 5. Beregnet uttak av gaupe som ut fra ulike bestandsstørrelser stabiliserer bestanden.

Antall fam.gr. før jakt i 2017*	Beregnet totalt uttak	Beregnet uttak av voksne hunngauper	Merknad
5,5	7	2	Laveste prognose for 2017 (NINA Rapport 1280).
8,6 (5,5–12,2)	10,9 (7,0–15,5)	3,7 (2,4–5,2)	Prognose 2017 (laveste og høyeste nivå i usikkerhetsintervallet) (NINA Rapport 1280).
9,5	12	4	Bestand 2016 (NINA Rapport 1280).
12	15	5	Bestandsmålet og høyeste prognose for 2017 (NINA Rapport 1280).

*) Antall familiegrupper før jakt i 2017 (= ynglinger i 2016) registreres ved sporinger vinteren 2016/2017 og rapporteres i mai 2017.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder innebærer også vurdering av lokalisering. Sekretariatet viser til at uttaket av gaupe i regionen bør skje ved fordeling av kvoten etter føringer i forvaltningsplanen. Her framgår det at fordelingen av kvoten skal vurderes ut fra bestandssituasjonen og tapsutviklingen. Sekretariatet legger i saksframlegget derfor til grunn nasjonal og regional arealdifferensiering for gaupe, samt sist tilgjengelige kunnskap om forekomst av gaupe og beitebruk og tapsomfang i regionen.

Det kan være betydelig variasjon i andelen hunngauper som får fram unger det enkelte år. Fordelingen (utbredelsen) av familiegrupper vinteren 2016 var ikke ulik forrige år, men med en ytterligere markert oppdeling av regionen med ett nordlig og ett sørlig reproduksjonsområde (se kart i figur 4 side 7). Ut over at bestanden er under bestandsmålet er dagens forekomst (fordelingen av familiegrupper) lite i tråd med forvaltningsplanens mål for gaupe (kapittel 6.3) om en «... naturlig og sammenhengende utbredelse i regionen.» eller at det skal «... sikres en kontinuerlig bestand av gaupe i områdene der det er mål om yngling.». Eventuell kvotefordeling bør derfor ta slike hensyn.

Kvotejakt på gaupe er en ordinær jakt etter viltloven § 9, jamfør naturmangfoldloven § 16 (høsting av vilt). Naturmangfoldloven § 11 om kostnadene ved miljøforringelse anses derfor ikke relevant.

Om kvotens størrelse

Det registreres nå en tydelig effekt i regionen av høyt uttak i regionen over flere år. De siste tre årene har det vært felt mellom 7 og 11 voksne hunner (i alt 27) og mellom 23 og 37 gauper (i alt 89) i regionen, inkl. kvotefri jakt. Ut fra sist års uttak (23 gauper, hvorav 8 voksne hunner, og ytterligere en voksen hunngaue påkjørt i høst), vurderes bestanden før jakt i 2017 ytterligere redusert og fortsatt under bestandsmålet på 12 årlige ynglinger.

Omfanget av skader og erstatninger har over flere år blitt vesentlig redusert, noe som indikerer nedgang i gaupebestanden også før 2016 selv om antall påviste ynglinger ikke har vist slik utvikling. Dette kan ha ulike og sammensatte årsaker. Antall voksne hunngauper som årlig yngler eller får fram unger vil kunne variere mellom år. Videre vil en redusert gaupebestand gi større leveområder og dermed øke faren for overestimering ved bruk av gjeldende avstandskriterier. Dette vil kunne gi et raskt fall i beregnet gaupebestand, slik vi har erfart nå i 2016 og i første halvdel av 2000-tallet.

Aldersanalyser viser at det er få eldre individer blant de felte dyra i regionen, noe som indikerer en rask omsetningen i bestanden (stor årlig dødelighet gjennom jakt). Vi har tidligere antydnet at dette dels kan være kompensert ved høy reproduksjon og i tillegg en mulig netto innvandring fra naboregioner i nord og øst. Andel reproduktive to-årige hunngauper i regionen er høy, men en overestimering av bestanden før den markerte nedgangen i 2016 kan ikke utelukkes.

For å sikre at bestanden etter neste yngling (2017) når opp mot bestandsmålet, vil sekretariatet anbefale en sterk begrensning i antall voksne hunngauper (eldre enn ett år). Ut fra erfaringer om bestandens utvikling i regionen basert på overvåkingsrapportene og gitte prognoser, har sekretariatet tidligere år lagt til grunn prognosens øvre sjikt for uttak. Antall registrerte familiegrupper i 2016 (9,5) befant seg imidlertid helt i nedre del prognosen (9,4 – 17,8). Sekretariatet mener derfor at en for 2017 bør ta utgangspunkt i nedre del av prognosen og med utgangspunkt i 6-7 familiegrupper. Ved dette bestandsnivået vil et uttak på 8-9 dyr, hvorav inntil tre voksne hunner, teoretisk sett stabilisere bestanden. Målet nå vil være å øke bestanden, og vi anbefaler et mer forsiktig uttak av hunndyr, også i betraktning av kjent avgang i seinere tid.

Sekretariatet legger fram følgende forslag til kvote for 2017:

En kvote på 8 dyr, hvorav 2 hunndyr ett år eller eldre. Hele kvoten tildeles fra jaktstart.

Foreslått kvote ligger lavere enn hva høstingsmodellen tilsier for å stabilisere bestanden ut fra gitt prognose (8,6 familiegrupper) og vil derfor ventelig medføre økt bestand. Det er videre tatt hensyn til utviklingen i forholdet mellom prognose og seinere påvist bestand. Kvoten er sterkt redusert i forhold til fjoråret, noe som begrunnes i forventet/beregnet bestandsutvikling. Kvoten vurderes å sikre at bestanden før jakt i 2018 er på eller nær bestandsmålet.

Dersom bestanden før jakt i ettertid viser seg å avvike vesentlig fra forventet, vil dette kunne justeres ved kvotejakt i 2018, eventuelt i kommende jaktperiode dersom ny kunnskap tilsier det.

Om inndeling i jaktområder

Kvoten foreslås fordelt mellom ulike jaktområder. Som følge av redusert kvote og dagens utbredelse av gaupe i regionen (områder med påviste ynglinger) bør jaktområdene være færre enn i foregående år, men slik at det fortsatt åpnes for uttak i hele regionen. Kvoten anbefales fordelt på to eller tre jaktområder, og med en fordeling som sikrer uttak i viktige beiteområder for sau med

størst tap. Dette gjelder særlig Aust-Agder, indre (sørvestre) deler av Telemark og nord og nordøstre deler av Buskerud. Vestfold, nord og østlige deler av Telemark og deler av Buskerud (Numedal og Drammensregionen) har de siste årene hatt mindre gaupeaktivitet og reduserte tap.

Tradisjonelt har tap av sau til gaupe størst omfang i Buskerud og midtre og indre/vestre deler av Telemark. Av hensyn til beitedyr og potensialet for skader, bør uttak av gaupe skje i de deler av regionen som har størst omfang av beitedyr og tap. Midtre deler av regionen (spesielt de tidligere jaktområdene D og E, men også B) har de siste årene hatt mindre tap av sau på beite og lavere gaupeaktivitet med få eller ingen påviste familiegrupper. For å oppfylle forvaltningsplanens mål om en kontinuerlig og sammenhengende bestand i gaupeprioritert område bør uttaket her begrenses. Tre jaktområder (alternativ 1) vil kunne ivareta dette målet, men kan være noe konfliktskapende for midtregionen som også har viktige beiteområder for sau og fortsatt tap. To regioner med større og mer fleksibel kvote vil kunne avbøte dette samtidig som uttak forventes å skje i områder med forekomst og aktivitet av gaupe.

Forvaltningsplanen har en sone der det ikke er mål om yngling av gaupe (Beiteprioritert område). Sonen omfatter kommunene Bygland, Evje og Hornes, Iveland, Birkenes og Lillesand i Aust-Agder. Sonen grenser til Vest-Agder i Rovviltregion 1 Vestlandet og har i flere år hatt kvotefri jakt i tråd med forvaltningsplanen som tilsier at dette skal vurderes «... når bestandssituasjonen tilsier det». Ut fra dagens situasjon mener sekretariatet at det i 2017 ikke er grunnlag for å åpne for kvotefri jakt i beiteprioritert område, men at sonen bør inngå i kvoteregulert jakt som regionen for øvrig.

Sekretariatet legger fram to alternativer til jaktområdeinndeling i 2017 til diskusjon:

Alternativ 1 – tre jaktområder

Jaktområde (tidligere jaktområder i parentes)	Forslag delkvoter 2017	Delkvoter 2016 (ved jaktstart)
I (A Hallingdal, B Numedal, C Midtre/østre Buskerud)	2	3
		1
		4
II (D Vestfold, søndre Buskerud, nedre Telemark, E Midt- Telemark)	1	3
		5
III (F Vest-Telemark og Setesdal, G Søndre Telemark og sentrale og østlige Aust-Agder, H Aust-Agder/«buffersone»)	5	6
		3
		Kvotefri

Alternativ 2 – to jaktområder

Jaktområde (tidligere jaktområder i parentes)	Forslag delkvoter 2017	Delkvoter 2016 (ved jaktstart)
I (A Hallingdal, B Numedal, C Midtre/østre Buskerud, D Vestfold, søndre Buskerud og nedre Telemark, E Midt- Telemark)	3	4
		2
		5
		4
		6
II: (F Vest-Telemark og Setesdal, G Søndre Telemark og sentrale og østlige Aust-Agder, H Aust-Agder «buffersone»)	5	7
		4
		Kvotefri

Kvotefordelingen er gjort ut fra føringer i forvaltningsplanen, nemndas intensjon om en tydelig arealsonering gjennom kvotejakt og tap og tapsutvikling for sau på utmarksbeite.

Etter et privat innspill om å flytte Seljord kommune fra tidligere jaktområde E til F, har sekretariatet vurdert jaktområdegrensene. Med utgangspunkt i forslaget om lavere kvoter, større enheter i 2017 (sammenslåing av tidligere jaktområder) og åpning for jakt i hele regionen, finner ikke sekretariatet grunnlag for å justere grensen nå. Gjeldende grenser sammenfaller fortsatt godt med intensjonene, og det anses fornuftig å ha kontinuitet og forutsigbarhet i jaktområde-inndelingen.

Om øvrige vilkår for kvotejakt på gaupe i 2017Endringer i jaktområder og kvotefordeling under jaktperioden

Tidligere år har det vært en praksis som åpner for justering av jaktområder og omfordeling av gjenstående kvote underveis i jaktperioden. En ordning som har medført en ønsket og fornuftig fleksibilitet i forvaltningen. Med lav kvote og færre jaktområder anses dette mindre aktuelt. Sekretariatet forslår likevel å videreføre ordningen, men slik at terskelen bør være høy.

Fordeling av hunndyrkvote og begrensning i jakt på familiegrupper

Rovviltnemnda har de tre siste åra fordelt hunndyrkvoten til to soner (sammenslåtte jaktområder). Tiltaket var ment som bidrag til å hindre at antall voksne hunner i kvoten skulle virke begrensende på det samlede fellingsresultatet. Med lave kvoter anbefaler ikke sekretariatet dette videreført i 2017.

Samtidig har familiegrupper som opptrer i lag tidligere blitt unndratt fra kvoten i jaktas to første uker. Ordningen har fungert godt og gitt ønsket resultat. Sekretariatet anbefaler derfor at denne ordningen videreføres i 2017.

Reservekvote

Rovviltnemnda har tidligere holdt tilbake deler av fastsatt kvote for eventuell senere tildeling, senest i 2015. Ved store kvoter og usikkerhet om bestandsutviklingen kan dette gi fleksibilitet under jakta og ta høyde for eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene. En reservekvote gir imidlertid forvaltningsmessige utfordringer under jaktperioden. Utad kan en slik ordning oppfattes uforutsigbar og samtidig gi grunnlag for konflikt eller unødig «støy». Sekretariatet vil derfor, som i 2016, ikke anbefale reservekvote. Nemnda kan imidlertid med hjemmel i rovviltforskriften § 11 til enhver tid endre eget vedtak om kvote for jakt på gaupe dersom nye opplysninger tilsier det.

Andre forhold

Det forutsettes at detaljer om krav til jaktutøvelsen vil framgå av informasjon om kvotejakt på gaupe fra respektive fylkesmenn. Vilkår til jaktutøvelsen framgår av viltloven og forskrifter fastsatt i medhold av denne, og det anses ikke behov for ytterligere presiseringer i vedtaket ut over kravet om jegers plikt til å holde seg oppdatert på status for kvotejakta og melding om felt dyr. Felte dyr meldes til Statens naturoppsyn og aktuell fylkesmann. Sekretariatet anbefaler ut fra dette at vedtaket som tidligere synliggjør en informasjonsplikt minimum to ganger i døgnet og et tidskrav knyttet til melding om felt gaupe. Dette for å bidra til å redusere faren for overskyting av kvoten.

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det nasjonale målet for gaupe i regionen er nådd som gjennomsnitt for de tre siste årene. Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe etter rovviltforskriften § 11, jamfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på bestandssituasjonen, erfaringer med kvotejakt og bestandsutvikling i regionen og tap av bufe, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for jakt på gaupe i 2017 med til sammen 8 dyr, hvorav maksimalt 2 hunner eldre enn ett år.

Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse. Eventuell skadefelling og irregulær avgang etter at vedtaket om kvotejakt er gjort belastes kvoten.

Kvoten fordeles på tre/to jaktområder:

Alternativ tre jaktområder:

Jaktområde	Delkvoter 2017
I (Hallingdal, Numedal og midtre/østre Buskerud)	2
II (Vestfold, søndre Buskerud, østre/nordre Telemark)	1
III (Sør- og Vest-Telemark, Aust-Agder)	5

Alternativ to jaktområder:

Jaktområde	Delkvoter 2017
I (Buskerud, Vestfold, nordre/østre Telemark)	3
II (Sør- og Vest-Telemark, Aust- Agder)	5

Hunndyrkvoten er felles for hele regionen.

Begrunnelse for vedtaket går fram av saksframlegget til sekretariatet.

Eventuelle endringer i vedtatt jaktområdeinndeling og kvotefordeling vurderes i jaktperioden av Rovviltnemndas leder i samråd med sekretariatet.

Kvotejakt på gaupe er fra og med 1. februar til og med 31. mars.

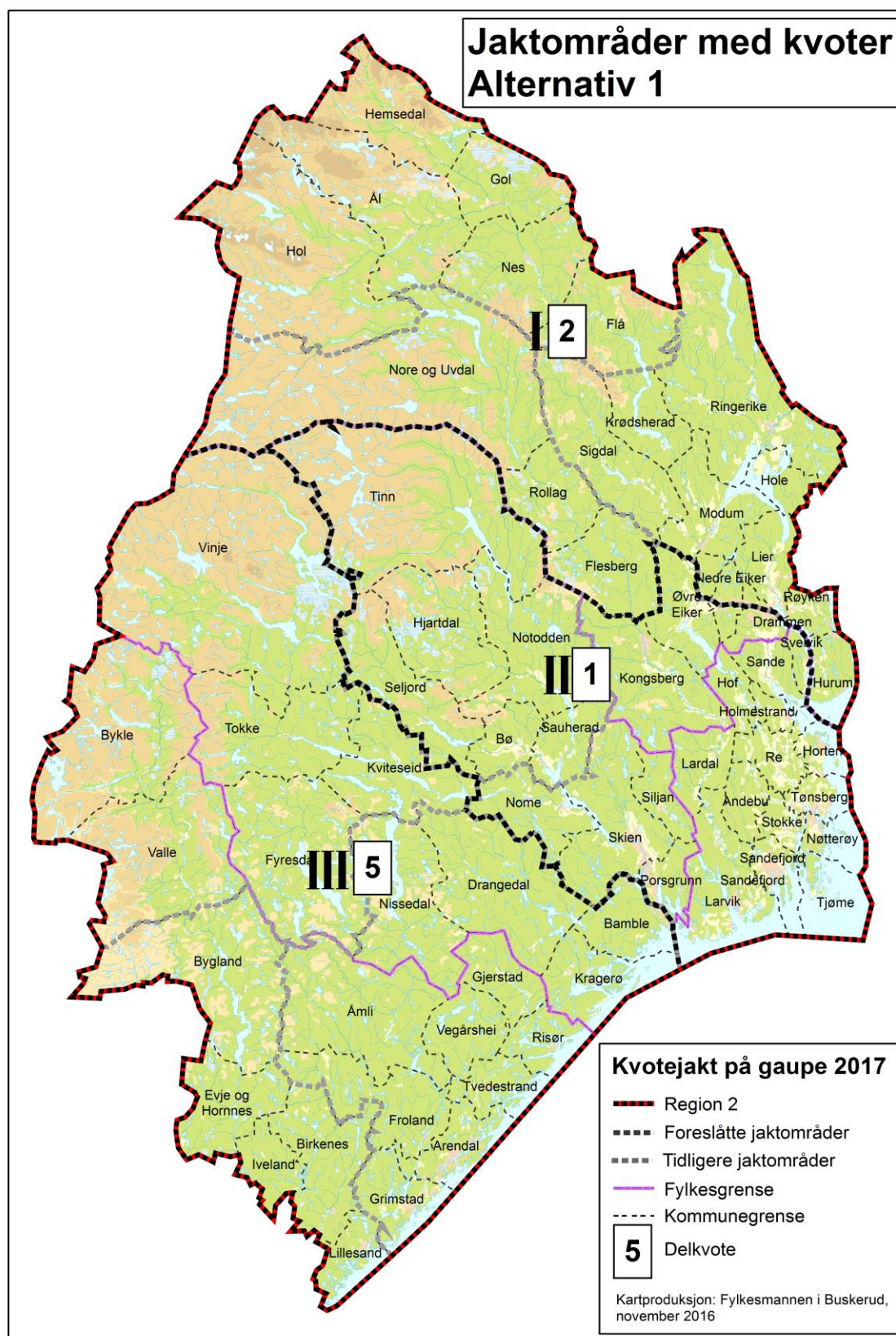
Rovviltnemnda kan til enhver tid endre vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.

Følgende vilkår gjelder for utøvelse av kvotejakt på gaupe i 2017:

- 1. Kvotejakt på gaupe er ordinær jaktutøvelse som er underlagt alle bestemmelsene i viltloven og forskrifter fastsatt i medhold av viltloven.*
- 2. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er med virkning fram til og med 14. februar unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at familiegrupper felles, skal være iverksatt.*
- 3. Jeger/Fangstmann plikter å holde seg løpende oppdatert om status på kvotejakta via fylkesmennenes informasjonstelefoner.*
- 4. Rapportering og informasjonsplikt:*
 - Informasjonsplikt: Jeger plikter å holde seg jevnlig oppdatert gjennom dagen om status for kvotejakta i området. Jeger skal minimum ringe opplysnings-telefonen om gaupejakt før jaktstart og mellom kl. 12 og 13 daglig.*
 - Rapporteringsplikt: Felling av gaupe skal umiddelbart og senest innen 30 minutter meldes til Statens naturoppsyn og aktuell fylkesmann.*

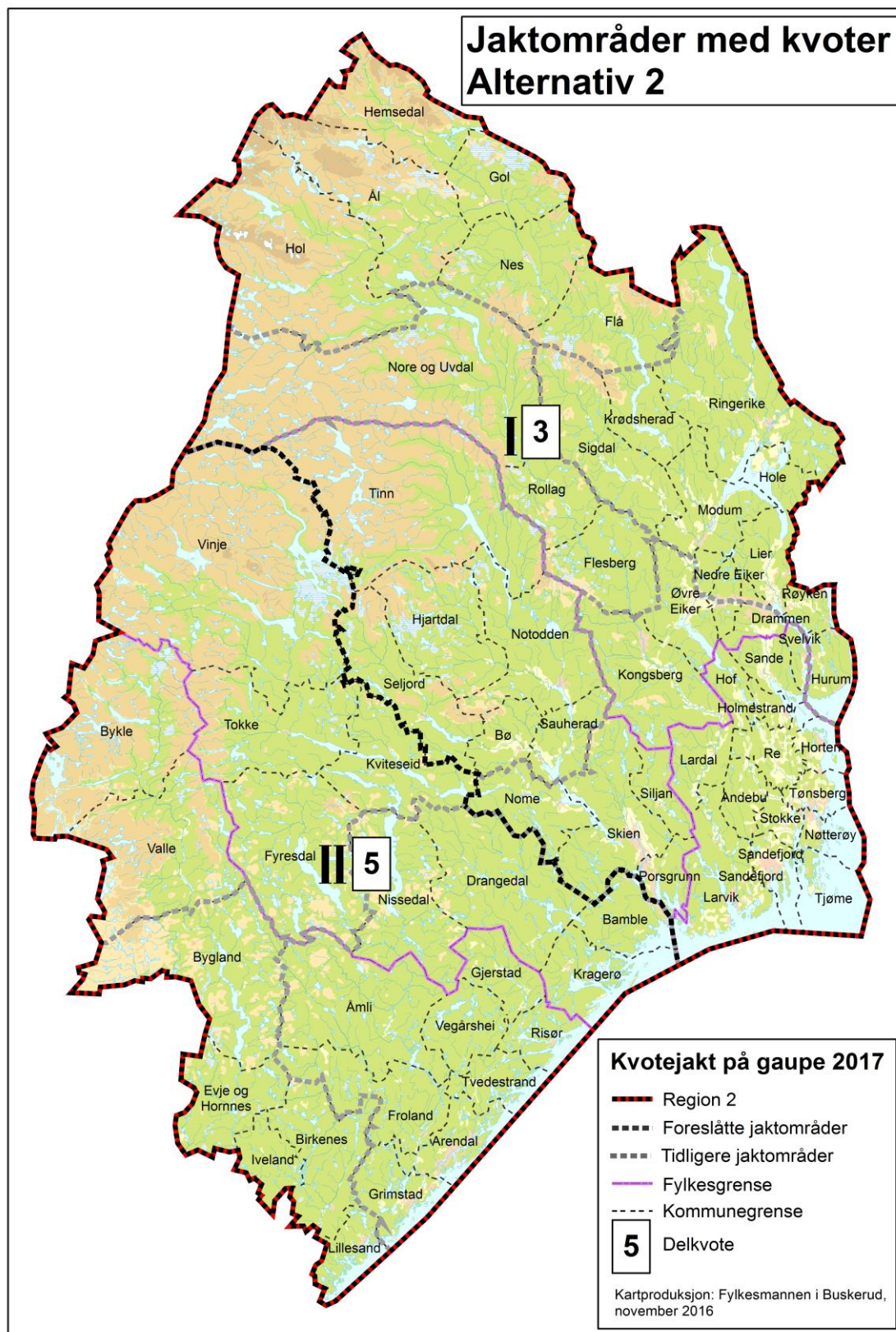
Kartvedlegg 1

Sekretariatets innstilling til jaktområder ved kvotejakt på gaupe i region 2 i 2017 - Alternativ tre jaktområder:

Kartvedlegg 2

Sekretariatets innstilling til jaktområder ved kvotejakt på gaupe i region 2 i 2017 - Alternativ to jaktområder:

Kartvedlegg 3

Jaktområder og vedtatt kvotefordeling (25 dyr) ved jaktstart 1. februar for kvotejakt på gaupe i region 2 Sør-Norge 2016:

